

Rasmus Törnblom

Ordförande utbildningsnämnden

Yttrande över motion från Anders Almgren (S) och Fanny Johansson (S) ”Lunds kommun bör införa fri kollektivtrafik för ungdomar och seniorer – för klimatet och friheten!”

Ordförandens förslag till utbildningsnämnden

Ordförande föreslår att utbildningsnämnden beslutar

att godkänna upprättat yttrande över motion från Anders Almgren (S) och Fanny Johansson (S) ”Lunds kommun bör införa fri kollektivtrafik för ungdomar och seniorer – för klimatet och frihet!

Sammanfattning

Den 12 april 2022 föreslog Anders Almgren (S) och Fanny Johansson (S) i en motion att fri kollektivtrafik bör införas för ungdomar 16–19 år och seniorer 70 år och äldre. Detta föreslås finansieras genom att kommunfullmäktiga avsätter medel till tekniska nämnden och sker genom ett lägre ekonomiskt resultat. Idag finns en seniorbiljett för de från 75 år och äldre samt en skolbiljett, båda med vissa begränsningar. Enligt förslag ska dels seniorbiljetten inkludera de från 70 år och nuvarande tidsbegränsningar ska tas bort, dels ska Skånetrafikens ungdomsbiljett ersätta nuvarande skolbiljett för samtliga mellan 16–19 år skrivna i Lunds kommun.

Utbildningsförvaltningen gör bedömningen att både för- och nackdelar finns gällande införandet av gratis kollektivresor. Eftersom flera liknande motioner just nu finns hos tekniska förvaltningen bör en samlad bedömning och/eller utredning inväntas från dem.

Utbildningsförvaltningen har endast bedömt den ekonomiska konsekvensen av införandet av ungdomsbiljett, vilken med årets prishöjning innebär en ökad kostnad med 17,6 mnkr.

Underlag för beslutet

- Motion från Anders Almgren (S) och Fanny Johansson "Lunds kommun bör införa fri kollektivtrafik för ungdomar och seniorer –för klimatet och friheten" 2022-04-12
- Utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-08-24. (denna skrivelse)

Ärendet

Bakgrund

Socialdemokraterna har lämnat in en motion "Lunds kommun bör införa fri kollektivtrafik för ungdomar och seniorer –för klimatet och friheten". Utbildningsnämnden har fått motionen för yttrande till kommunstyrelsen senast 2022-09-30.

I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta:

att Lunds kommun kostnadsfritt ska erbjuda samtliga ungdomar mellan 16 och 19 skrivna i Lunds kommun Skånetrafikens ungdomsbiljett,

att kommunfullmäktige avsätter 17,2 miljoner kronor till tekniska nämnden införande av ungdomsbiljett i Lunds kommun,

att finansiering av införande av ungdomsbiljett sker genom ett lägre ekonomiskt resultat,

2022-08-24

Diarienummer

UN 2022/0370

att Lunds kommun kostnadsfritt ska erbjuda lundabor över 70 år fria resor i form av seniorbiljett i kollektivtrafiken inom Lunds kommun, samt till och från Genarp via Staffanstorp,
att de fria resorna med seniorbiljett ska gälla oavsett tidpunkt,
att kommunfullmäktige avsätter 7,5 miljoner kronor till tekniska nämnden för utökningen med fria resor över 70 år i form av seniorbiljett,
att finansiering av utökningen med fria resor över 70 år i form av seniorbiljett sker genom ett lägre ekonomiskt resultat.

Även tekniska nämnden, barn-och skolnämnden, vård- och omsorgsnämnden samt kultur-och fritidsnämnden har fått motionen på remiss.

I motionen skriver Anders Almgren (S) och Fanny Johansson (S) att nuvarande erbjudande om fri kollektivtrafik för vissa skolungdomar och seniorer bör utökas för att skapa bättre förutsättningar för hållbart resande och möjligheter till aktivt samhällsdeltagande. Idag finns en seniorbiljett för de som är 75 år och äldre samt en skolbiljett för unga med längre än 6 km gångväg till skolan. Båda biljetterna har vissa tidsbegränsningar – seniorbiljetten under eftermiddagar och skolbiljetten under helg och sommarlov. Gällande unga föreslås att Skånetrafikens ungdomsbiljett ersätter nuvarande skolbiljett för alla unga mellan 16–19 år skrivna i Lunds kommun. Ungdomsbiljetten gäller året runt, dygnet runt, i hela Skåne. Förslagsställarna lyfter andra kommuner som infört Ungdomsbiljetten med positivt resultat. Ingen av dessa förslag sägs innebära en ökad kostnad för själva biljetterna, dock eftersom fler inkluderas, föreslås att detta finansieras genom ett lägre ekonomiskt resultat.

Föredragning

Studier av avgiftsfri kollektivtrafik¹ visar att det oftast leder till ökat kollektivresande. Detta kommer dock med risken att merparten av ökningen kommer från gång och cykel, vilket kan innebära ökade kostnader och trängsel för kollektivtrafiken för att hantera resandeökningen samt negativa effekter på miljö och hälsa. Dock menar Tekniska förvaltningen, att Lunds kollektivtrafiksystem som helhet klarar av denna resandeökning då den i huvudsak kommer ske utanför rusningstid.

Tekniska förvaltningen menar vidare att Ungdomsbiljetten kan generera fler fritidsresor kollektivt och kan således visa på större behov under kvällar och helger som i sin tur kan leda till bättre turutbud. Tekniska förvaltningen menar även att Ungdomsbiljetten kan förstärka beteendet med kollektivtrafikresor på fritiden och inte

1 Alm, Johan och Hultén, Johan. 2020. Avgiftsfri kollektivtrafik för alla – en forskningsöversikt. K2

2 Dialog med Lunds samordningsgrupp 2022-05-22

2022-08-24

Diarienummer

UN 2022/0370

endast i pendlings syfte för utbildning och sysselsättning, vilket kan skapa goda, hållbara resvanor.

Enligt motionen föreslås att Skånetrafikens ungdomsbiljett ersätter nuvarande skolbiljett för alla unga mellan 16–19 år skrivna i Lunds kommun. Gymnasieskolorna i Lunds kommun, både fristående och kommunala, har elever med annan hemkommun, och dessa omfattas inte av förslaget.

Ärendet har granskats av utbildningsförvaltningens jurister, vilka har funnit att det inte finns juridiska hinder i remissens förslag. Förslaget i motionen att alla ungdomar 16-19 år folkbokförda i Lund (oavsett om de går gymnasiet eller ej) ska få en ungdomsbiljett, innebär att alla kommuninvånare i åldersspannet inkluderas, vilket innebär att likställighetsprincipen uppfylls. Däremot behövs en motivering till åldersgränserna. Varför får exempelvis inte ungdomar som är 15 år en ungdomsbiljett? Detta skulle kunna motiveras t.ex. utifrån typisk mognad vid den åldern.

Just nu finns det tre motioner med liknande tema som denna motion, som behandlas av bland annat tekniska förvaltningen och vad gäller teknisk genomförbarhet och ekonomiska konsekvenser finns det anledning att invänta nämndernas yttrande.

Unga själva² lyfter framförallt att fri kollektivtrafik för fler skapar jämlikhet mellan unga. Deras möjligheter att, oavsett socioekonomi, röra sig under sin fritid tillsammans, samt ta sig till och från fritidsaktiviteter och praktik/jobb även under helger och sommarlov ökar. Idag, utifrån att många gymnasieelever bor i andra kommuner, upplever en del Lundaungdomar att de hamnar utanför på fritiden då det blir en kostnadsfråga att följa med vänner till aktiviteter som innebär resa med kollektivtrafik. Vissa gång- och cykeltransporter skulle sannolikt påverkas negativt men de menar på att de positiva fördelarna väger tyngre.

Erfarenheter från Trelleborgs kommun som anslutit sig till ungdomsbiljetten visar att nyttjandegraden är ca 85 % för gymnasieeleverna och de som nyttjar sitt kort gör det i snitt en gång per dag.

Idag hanteras resebidragen för gymnasieelever boende i Lunds kommun av utbildningskansliet. I motionen föreslås att tekniska nämnden ska tillskjutas medel för införandet av ungdomsbiljett. Vid en förflyttning av ansvaret för resebidrag från utbildningsförvaltningen till tekniska förvaltningen, måste en planering göras för såväl flytt som eventuell anpassning av den robot som utvecklats för att hantera resebidragsansökningarna.

1 Alm, Johan och Hultén, Johan. 2020. Avgiftsfri kollektivtrafik för alla – en forskningsöversikt. K2

2 Dialog med Lunds samordningsgrupp 2022-05-22

Utbildningsförvaltningens jurister bedömer att utlämning av personuppgifter mellan förvaltningsmyndigheter inte kommer att medföra några hinder.

En planering för administrationen av ungdomsbiljetterna behöver göras. Även om alla ungdomar skulle ha rätt till ungdomsbiljett, bedöms att de ska behöva göra en ansökan för att få sin biljett. Detta eftersom elever med minst 6 km till skolan i stället för biljett kan välja kontantbidrag på motsvarande belopp, vilket de även fortsatt behöver ha möjlighet till om de t ex har långt till allmänna kommunikationer och därför löser transport på annat sätt.

Om ungdomsbiljett ska införas för läsåret 2022/2023 behövs undersökas hur de elever som redan nu har Skolkort, vilket inte gäller kvällar och helger, i stället ska få ungdomsbiljetten.

Utbildningsförvaltningen gör bedömningen att både för- och nackdelar finns gällande införandet av gratis kollektivresor. Eftersom flera liknande motioner just nu finns hos tekniska förvaltningen bör en samlad bedömning och/eller utredning inväntas från dem.

Beredning

Ärendet har beretts i dialog med tjänstepersoner på tekniska förvaltningen, vård- och omsorgsförvaltningen, barn- och skolförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen samt Ungdomspolitikens samordningsgrupp.

Barnets bästa

Ärendet berör barn, primärt unga mellan 16–19 år skrivna i Lunds kommun. Dialog har förts med Ungdomspolitikens samordningsgrupp bestående av unga, där deras åsikter inkluderats i föredragningen ovan.

Ekonomiska konsekvenser

Den ekonomiska konsekvensen av förslaget rörande delen om ungdomsbiljett, innebär enligt motionen baserat på tidigare biljettpriser en ökad kostnad på 17,2 mnkr. För läsåret 2022/2023 är priset höjt och totalsumman blir 17,6 mnkr.

2022-08-24

Diarienummer

UN 2022/0370

Stefan Norrestam
Utbildningsdirektör

Mira Ganslandt Norsell
Miljöstrateg

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunkontoret

För kännedom: